

Date: 17th February-2025

YUKSAK MA'NAVIYATNI SHAKLLANTIRISH DAVLAT E'TIBORIDA

Usmonova Nigora Rustamovna

Toshkent shahar Chilonzor tuman 2-son Politexnikumi tarbiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Jamiyatda ilmsizlik, jaholat mavjud bo'lsa, u yerda muqaddas qadriyatlar zavol topadi, odamiylikning mazmun-mohiyatiga putur yetkazadi. Oqibatda bu jamiyat tanazzulga yuz tutadi. Shunday ekan ertamiz egalari bo'lgan yosh avlodni har tomonlama barkamol, yuksak ma'naviyatli qilib tarbiyalashimiz zarur. Ushbu maqolada bugungi kunda yoshlarning ta'lim tarbiyasiga bo'lgan e'tibor, ularga yaratilayotgan imkoniyatlar, shuningdek ularning ma'naviyatini shakllantirish masalalari haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: qonun, dunyoqarash, yosh avlod, tarbiya, yoshlar, ma'naviyat, faoliyat, fikr, ta'lim, oila.

Farzand tug'ilgan kundan boshlab oila muhitida yashaydi. Oilaga xos an'analar, qadriyatlar, urf-odatlar bolaning komil shaxs bo'lib shakllanishida asos bo'ladi. Eng asosiysi, farzandlar oilaviy hayot maktabi orqali jamiyat talablarini anglaydi, his etadi. Bu bejiz emas, albatta. Mamlakatimiz yoshlari bugun hayotimizning turli jabhalarida shijoat bilan faoliyat yuritishmoqda. Ular talaba va o'quvchi, ishchi hamda shifokor, pedagog va muhandis, ishbilarmon hamda tadbirkor. Yoshlar kompyuter texnikasi, internet texnologiyasi bir nechta chet tillarini mukammal egallab, rivojlangan davlatlarda tahsil olib jahon maydoniga chiqmoqdalar.

O'zbekistonning kelajakda buyuk davlat bo'lishi uchun yuqori bilim va malakali mutaxassis kadrlarni tarbiyalab yetishtirish taqozo etiladi. Hozirda bunday ulkan vazifani sharaf bilan bajaradigan, zamonaviy va jahonning eng ilg'or ta'lim texnologiyalari bilan qurollangan pedagog kadrlarga bo'lgan ehtiyoj kundan-kunga ortib bormoqda.

Yoshlarning jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy islohotlarni amalga oshirish jarayonlarida faol qatnashuvini rag'batlantirish, ularning ma'naviy-axloqiy, g'oyaviy-nazariy salohiyatlarini o'stirish uchun zarur sharoitlar yaratib berish, yoshlarning ma'naviy ruhiyatining shakllanishi va rivojlanishi qonuniyatlarini o'rganish hamda tadqiq etish asosida yoshlarga doir siyosatni amalga oshirish hozirgi kunda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Eng yuksak milliy qadriyatlar va sifatlarni tarbiyalash, umuminsoniy qadriyatlarni inobatga olgan holda O'zbekiston Respublikasi fuqarosining milliy o'z-o'zini anglashni rivojlantirish, kasbiy mahoratga intilish, mehnatga va uzluksiz ravishda malakasini oshirib borishga undovchi sifatlarni qaror toptirish, oilaviy hayotga tayyorlash, ota-ona va qondosh-qarindoshlar, oila oldida ma'suliyat va javobgarlik hissini tarbiyalash kasbi masalalar o'z ifodasini topgan.

Mustaqilligimizning dastlabki kunlaridan yurtimizda aholining ta'limdan tashqaridagi qatlamlari orasida ma'naviy-mafkuraviy ishlarni olib borish tizimi ham shakllandi. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimov ta'kidlaganidek - "Hozirgi dunyo miqyosida aql-zakovat va fikr musobaqasi ketayotgan shiddatli bir davrda

Date: 17th February-2025

faqat mustaqil fikriga ega bo'lgan, o'zining kimligi, qanday buyuk zotlarning avlodi ekanini chuqur anglab yetgan, yon-atrofidagi voqealarga daxldorlik tuyg'usi bilan yashaydigan har tomonlama bilimli va barkamol yoshlarga o'z xalqi va Vatani shuhratini dunyoga yoyishga qodir bo'ladi".

Yoshlar siyosatining dolzarbligi. Ochiqlik va shaffoflik; yoshlarning bevosita ishtiroki; yoshlar tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish; ma'naviy, axloqiy va madaniy qadriyatlarining ustuvorligi; ma'naviy mezonlarga e'tibor qaratilganligi; yoshlarning kamsitilishiga yo'l qo'yilmasligi; jamiyat hayotidagi ma'naviy o'zgarishlarda oldingi saflarda bo'lishi; ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy sohalardagi islohotlarni amalga oshirishda faol ishtiroki va hokazo.

Yoshlarning jamiyatdagi ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, madaniy islohotlarni amalga oshirish jarayonlarida faol qatnashuvini rag'batlantirish, ularning ma'naviy-axloqiy, g'oyaviy-nazariy salohiyatlarini o'stirish uchun zarur sharoitlar yaratib berish, yoshlarning ma'naviy ruhiyatining shakllanishi va rivojlanishi qonuniyatlarini o'rganish hamda tadqiq etish asosida yoshlarga doir siyosatni amalga oshirish hozirgi kunda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Milliy va umumbashariy qadriyatlar uyg'unligi zaruratini teran angelaydigan, zamonaviy bilimlarni, intellektual salohiyati va ilg'or texnologiyalarni egallagan insonlarga o'z oldiga qo'ygan strategik taraqqiyot maqsadlariga erishishlari mumkin.

Mustaqillik yoshlar kamolotiga yangicha talablar qo'ydi. Har qachongidan ko'ra ko'proq ichki va tashqi go'zallikning axloq bilan birlashuviga ahamiyat kuchaydi. Yoshlardagi faqat tashqi ko'rinish estetik madaniyatning yaxshi bo'lishiga olib kelmasligi, balki ulardan axloqan pokiza, ma'naviy dunyosi boy, sahovatli, iymonli, muomala madaniyati yuksak bo'lishi kabi umuminsoniy axloqiy qadriyatlar ham talab etila boshlandi.

Ma'naviyat – insonni ruhan poklanish, qalban ulg'ayishga chorlaydigan, odamning ichki dunyosi, irodasini baquvvat, iymon-e'tiqodini butun qiladigan, vijdonini uyg'otadigan beqiyos kuch, uning barcha qarashlarining mezonidir.

Ma'naviyatni tushunish, anglash uchun avvalo insonni tushunish, anglash kerak. Ma'naviyat insonning ongu shuuriga yillar davomida ona suti, oila tarbiyasi, ajdodlar o'giti, Vatan tuyg'usi, hayotning ba'zida achchiq, ba'zida quvonchli saboqlari bilan qatra-qatra bo'lib singib boradi. Ayniqsa, tabiatga, odamlarga yaqinlik, doimo yaxshilikni o'ylab yashash, halol mehnat qilish, dunyoning tengsiz ne'mat-u va go'zalliklaridan bahramand bo'lish ma'naviyatiga ruhiy ozuqa beradi, uni yanada kuchaytiradi.

O'zbekistonda islohotlarning davomiyligini ta'minlash hamda demokratik fuqarolik jamiyatini shakllantirish, yoshlarimizning ma'naviy qiyofasiga va ijtimoiy faolligiga bog'liqdir.

Ayni paytda yoshlarni yuksak ma'naviy jihatdan tarbiyalash va estetik madaniyatini oliyjanob his-tuyg'ular bilan kamol toptirib borish ma'naviy barkamollikka yetishishdagi birinchi qadamdir. "Haqiqiy axloqiy tarbiyalangan yoshlar ulug' rus yozuvchisi A. P. Chexov so'zi bilan aytganda, har tomonlama, ya'ni o'zining qiyofasi, kiyinishi, ruhiy va

Date: 17th February-2025

fikrlari jihatidan go‘zal bo‘lishi kerak”. Ayni paytda yoshlarimiz hayotini axloqiy va estetik jihatdan kamol toptirib borish jamiyat a‘zolarining o‘z qo‘lida ekanligini anglab yetish joizdir.

Mamlakatimizda olib borilayotgan komil inson tarbiyasi jismonan baquvvat, axloqan pok, ma‘naviy barkamol, vatanparvar hamda insonparvar yoshlarni ozod va obod Vatan ravnaqi yo‘lida faol shaxs etib voyaga yetkazishga qaratilgan. Albatta, ushbu barcha xayrli ishlarning sababchisi va rahnamosi O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ekanligini hammamiz bilamiz. Respublika prezidentining ko‘plab chiqishlarida va farmonlarida yoshlar siyosatiga, yoshlarni ma‘naviy yuksaltirish masalalariga e‘tiborini ko‘rishimiz mumkin.

Tabiiyki, har bir davlat o‘zining yoshlari bilan g‘ururlanadi. Buning sabablari bor albatta. Barkamol avlodni tarbiyalash - yoshlarning ma‘naviyatini, tafakkurini shakllantirish asosidir. O‘zbekiston yoshlar mamlakatidir. Shu jihatdan olib qaraganda, davlatimiz kelajagi, millat taraqqiyoti bugungi yoshlarning bilimiga, g‘ayrat-shijoatiga, dunyoqarashiga, vatanparvarlik tuyg‘usining qanchalik yuksakligiga, komillik darajasiga bog‘liq. Kelajagimiz erkin fikrlaydigan, mustaqil ish yurita oladigan, chet tillaridan yaxshi xabardor, yuqori texnologik tafakkurga ega bo‘lgan, Vatan va xalq manfaatlarini o‘z manfaatlaridan ustun qo‘ya oladigan, kerak bo‘lsa, Vatan uchun jonini fido qila oladigan yoshlarni talab etadi.

Bugungi kunga kelib, farzandning ota-ona oldidagi burchi, ota-onaning farzand oldidagi mas‘uliyati milliy qonunchilik asosida mustahkamlab qo‘yilgani O‘zbekiston yoshlarining milliy an‘ana va qadriyatlarimizni hurmat qilishda, ma‘naviy fazilatlarni o‘zida qaror toptirishda mustahkam zamin vazifasini o‘taydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. I.A.Karimov. Yuksak ma‘naviyat yengilmas kuch. T., Ma‘naviyat. 2010.
2. Elboyeva Sh. Yoshlarda yuksak ma‘naviyatni shakllantirishning dolzarbligi.
2. Umumiy o‘rta ta‘lim maktablarining tarbiya fani darsliklari.
3. Internet malumotlari.

